

Subiectul: Propuneri pentru modificarea proiectului de lege privind Avocatul poporului propus spre discuții publice de Ministerul Justiției la 30.08.2013

Data: 01 Septembrie 2013

Adresat: Dlui Nicolae Eșanu, Viceministru al Justiției

Copie: Veronica Rusu, Daniela Vidaicu

Prezentat de: Centrul de Resurse Juridice din Moldova

Persoane de contact: Ion Guzun (ion.guzun@crjm.org) și Nadejda Hriptievschi (nadejda.hriptievschi@crjm.org)

În primul rând ținem să precizăm că proiectul pus în discuție pe de o parte conține recomandările convenite în grupul de lucru și cele transmise în adresa Ministerului Justiției pe parcursul elaborării proiectului de lege, pe de altă parte, proiectul de lege conține modificări majore importante (de exemplu numărul adjuncților avocaților poporului, numărul membrilor Consiliului pentru prevenirea torturii), care nu au fost discutate în cadrul grupului de lucru.

În continuare prezentăm propunerile elaborate de Centrul de Resurse Juridice referitoare la proiectul de lege privind avocatul poporului, după cum urmează:

	Versiunea proiectului de lege	Versiunea propusă (<i>completările sunt incluse în caractere cursive și subliniate</i>)	Comentarii
1.	Art. 1 alin. (2) Avocatul poporului contribuie la apărarea drepturilor omului prin prevenirea încălcării acestora și repunerea în drepturi a omului, monitorizarea și raportarea modului de respectare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la nivel național, perfecționarea legislației ce ține de domeniul drepturilor omului, colaborarea internațională în domeniul drepturilor omului, promovarea drepturilor omului și a	Art. 1 alin. (2) Avocatul poporului contribuie la apărarea drepturilor omului prin prevenirea încălcării acestora, <i>reprezentarea persoanelor sau grupurilor de persoane în fața autorităților publice și instanțelor de judecată în cauze ce prezintă probleme complexe de drepturile omului sau de interes public</i> , monitorizarea și raportarea modului de respectare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la nivel național, perfecționarea legislației ce ține de domeniul	De înlocuit sintagma „repunerea în drepturi a omului” cu sintagma „reprezentarea persoanelor sau grupurilor de persoane în fața autorităților publice și instanțelor de judecată în cauze ce prezintă probleme complexe de drepturile omului sau de interes public” deoarece „repunerea în drepturi” nu este clară, deseori depinde nu de Avocatul Poporului ci alte instituții. Sintagma „în cauze ce prezintă probleme complexe de drepturile omului sau de interes public” o propunem pentru a stabili principiile generale în baza cărora Avocatul Poporului ulterior poate stabili criterii pentru preluarea

	mecanismelor de apărare a acestora prin aplicarea procedeele reglementate de prezenta lege.	drepturilor omului, colaborarea internațională în domeniul drepturilor omului, promovarea drepturilor omului și a mecanismelor de apărare a acestora prin aplicarea procedeele reglementate de prezenta lege.	cauzelor, care vor fi necesare pentru a putea filtra cauzele pe care le va prelua instituția, protejând-o astfel de presiuni și învinuiri de respingere neîntemeiată de preluare a cauzelor pentru reprezentare .
2.	Art. 2 alin. (2) În activitatea sa, Avocatul poporului se ghidează de principiile legalității, egalității, imparțialității, transparenței, echității sociale, democrației, umanismului, accesibilității și se conduce de conștiința personală și <i>normele de moralitate</i> .	În art. 2 alin. (2) urmează a fi excluse cuvintele „și <i>normele de moralitate</i> ” și articolul redactat după cum urmează: În activitatea sa, Avocatul poporului se ghidează de principiile legalității, egalității, imparțialității, transparenței, echității sociale, democrației, umanismului, accesibilității și se conduce de conștiința personală.	Normele de moralitate reprezintă un concept mult prea vag și dificil de definit, care poate fi interpretat de fapt contrar drepturilor și libertăților fundamentale (spre exemplu dacă se interpretează în sensul moralei creștine etc.). Includerea normelor de moralitate ar putea fi interpretată de fapt contrar principiilor promovate de Principiile de la Paris cu privire la statutul instituțiilor naționale de protecție a drepturilor omului.
3.	Art. 3 alin. (1) În exercițiul mandatului, Avocatul poporului este independent față de deputați, Președintele Republicii Moldova, Guvern, autoritățile publice și persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile.	Art. 3 alin. (1) urmează a fi completat după cum urmează: În exercițiul mandatului, Avocatul poporului este independent față de deputați, Președintele Republicii Moldova, Guvern, autoritățile publice, <i>organizații și întreprinderi, indiferent de forma de organizare și tipul de proprietate, organizațiile necomerciale</i> și persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile.	Considerăm oportun de a uniformiza prevederile art. 1 alin. (1) cu prevederile art. 3 alin (1) în vederea asigurării independenței Avocatului Poporului nu doar față de instituțiile de stat, dar și cele ne-guvernamentale.
4.	Art. 3 alin. (3) Avocatul poporului nu poate fi obligat să prezinte explicații sau declarații asupra cazurilor examinate sau aflate în procedură de examinare.	Art. 3 alin. (3) urmează a fi completat după cum urmează: Avocatul poporului nu poate fi obligat să prezinte explicații sau declarații asupra cazurilor examinate sau aflate în procedură de examinare, <i>cu excepția cazurilor în care este în interesul părții reprezentate sau de interes public de a prezenta informații</i> .	Sintagma „cu excepția cazurilor în care este în interesul părții reprezentate sau de interes public de a prezenta informații” urmează de a fi introdusă pentru a preveni situații când este necesară prezentarea informațiilor, iar Avocatul Poporului se eschivează.
5.	Art. 5 alin. (1) Avocatul poporului este numit în funcție de către Parlament pentru un mandat de 7 ani. Nici o persoană nu poate îndeplini funcția de Avocat al poporului două mandate consecutive.	Art. 5 alin. (1) urmează a fi modificat după cum urmează: Avocatul poporului este numit în funcție de către Parlament pentru un mandat de <i>6 ani</i> . Nici o persoană nu poate îndeplini funcția de Avocat al poporului două mandate consecutive.	Durata mandatului avocatului parlamentar este unul în măsura în care să asigure independența față de puterea politică. Totuși, durata mandatului avocatului poporului (7 ani) este mai mare în comparație cu alte instituții independente - Curtea de Conturi – 5 ani, Procurorul General – 5 ani, Directorul CNA – 4 ani, Curtea

			Constituțională – 6 ani ș.a. Astfel, pentru a asigura o anumită coerență cu alte instituții, ar fi recomandabil un mandat de 6 ani (maxim pe care îl avem la moment în legislație). <u>Dar durata mandatului nu este principială în cazul în care MJ susține 7 ani.</u>
6.	Art. 6 alin. (1) lit. a) deține cetățenia Republicii Moldova și este domiciliat permanent pe teritoriul ei ultimii 5 ani;	Sintagma „și este domiciliat permanent pe teritoriul ei ultimii 5 ani” urmează a fi exclusă și art. 6 alin. (1) lit. a) urmează a fi redactat după cum urmează: <u>deține cetățenia Republicii Moldova.</u>	Domiciliul permanent pe teritoriul RM nu este o condiție justificată și nici oportună, prin această normă excluzându-se posibilitatea de a candida persoanelor care au urmat recent studii sau au activat în instituții internaționale sau în alte țări în domeniu. De fapt și condiția cetățeniei nu este una justificată și ar putea fi exclusă, completându-se criteriile de mai jos cu cerințe de cunoaștere a sistemului de drept și de protecție a drepturilor omului din Moldova.
7.	Art. 6 alin. (1) lit. c) deține diplomă de licențiat în drept sau echivalentul acesteia;	Excluderea prevederii „licențiat în drept”. Art. 6 alin. (1) lit. c) urmează a fi modificat după cum urmează: <u>deține diplomă de licențiat sau echivalentul acesteia;</u>	Excluderea acestei prevederi, odată ce activitatea avocatul poporului nu este bazată doar pe chestiuni juridice, ci cuprinde totalitatea drepturilor și libertăților. Prin introducerea cerinței de a avea licență în drept se exclud, în mode nejustificat, o serie de candidați care au studii de masterat în domeniul drepturilor omului și / sau persoane cu o activitate notorie în domeniu, dar fără studii în drept.
8.	Art. 6 alin. (1) lit. d) are o vechime în muncă în domeniul juridic de cel puțin 10 ani și o activitate notorie în domeniul apărării și promovării drepturilor omului;	Excluderea prevederii cu privire la vechimea în muncă în domeniul juridic. Art. 6 alin. (1) lit. d) urmează a fi modificat după cum urmează: <u>are o activitate notorie în domeniul apărării și promovării drepturilor omului de cel puțin 5 ani;</u>	În cazul în care se va accepta excluderea obligatorii a deținerii diplomei de licență în drept, atunci modificarea conjuncției „și” cu conjuncția „sau”.
9.	Art. 6 alin. (1) lit. e) se bucură de o reputație ireproșabilă.	Art. 6 alin. (1) lit. e) de completat după cum urmează: Se bucură de o reputație ireproșabilă <u>și manifestă în prezent, cât și în activitatea sa anterioară, un angajament pentru respectarea, asigurarea și protejarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru toți, în conformitate cu standardele internaționale în domeniul drepturilor omului, inclusiv indivizibilitatea acestora.</u>	Reputația ireproșabilă este importantă atât timp cât este interpretată în legătură cu activitatea pe care urmează să o aibă ca Avocat al Poporului. În această funcție, atitudinea persoanei față de drepturile omului și împărtășirea standardelor internaționale în domeniu este deosebit de importantă, de aceea propunem introducerea sintagmei referitoare la acest aspect, car va ajuta și la interpretarea ulterioară a sintagmei „reputație ireproșabilă”.

10.	<p>Art. 6 alin. (2) Se consideră că nu are reputație ireproșabilă, în sensul alin. (1), și nu poate candida la funcția de Avocat al poporului persoana care:</p> <p>a) are antecedente penale, inclusiv stinse, pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni sau a fost absolvită de răspundere penală printr-un act de amnistie sau de grațiere;</p> <p>b) a fost concediată din motive compromițătoare sau a fost eliberată, din aceleași motive, din funcțiile deținute anterior.</p>	<p>Art. 6 alin. (2) de redactat după cum urmează: <u>Nu poate candida la funcția de Avocat al poporului persoana care are antecedente penale, inclusiv stinse, pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni sau a fost absolvită de răspundere penală printr-un act de amnistie sau de grațiere.</u></p>	<p>Considerăm că definirea prin lege „reputației ireproșabile” nu este oportună, cel puțin nu într-un mod atât de limitat cum prevede actualul proiect. Propunem prevederea doar a restricției cu privire la antecedentele penale, iar definirea reputației ireproșabile se va face de organul competent după caz. O serie de alte acte normative, spre exemplu Legea nr. 121, nu definesc „reputație ireproșabilă”, de aceea nu este clar de acest proiect de lege își propune să definească.</p>
11.	<p>Art. 8 (1) În urma desfășurării concursului, Comisia parlamentară specială selectează toți candidații care corespund condițiilor de eligibilitate, pe care îi prezintă în Plenul Parlamentului. Pentru fiecare candidat se întocmește un aviz argumentat.</p>	<p>Art. 8 (1) În urma desfășurării concursului, Comisia parlamentară specială <u>preselecțiază selectează cel mult trei candidați care corespund condițiilor de eligibilitate și au acumulat cele mai multe puncte</u>, pe care îi prezintă în Plenul Parlamentului. Pentru fiecare candidat se întocmește un aviz argumentat.</p>	<p>Considerăm necesar ca procesul de preselecție să fie în competența Comisiei parlamentare speciale iar Plenului parlamentului să-i fie recomandate cele mai bune candidaturi. Plenul Parlamentului nu trebuie să facă dezbateri atât timp cât aceasta poate fi o responsabilitate a Comisiei Speciale.</p>
12.	<p>Art. 8 alin. (2) Se numește în funcția de Avocat al poporului candidatul care a obținut votul majorității deputaților aleși.</p>	<p>Art. 8 alin. (2) se completează: Se numește în funcția de Avocat al poporului candidatul care a obținut votul majorității deputaților aleși <u>sau cel care a întrunit numărul mai mare în cazul în care mai mult de un candidat a obținut votul majorității deputaților aleși.</u></p>	<p>Pentru claritate, altfel s-ar putea crea situații în care mai mult de un candidat obține majoritatea voturilor.</p>
13.	<p>Art. 9 (1) La intrarea în funcție, Avocatul poporului depune în plenul Parlamentului următorul jurământ: „Jur să apăr drepturile și libertățile omului, să îndeplinesc cu bună-credință și imparțialitate atribuțiile de Avocat al poporului, călăuzindu-mă de Constituția Republicii Moldova, legile și tratatele</p>	<p>Excluderea cuvântului „moralitate.” ”Art. 9 (1) La intrarea în funcție, Avocatul poporului depune în plenul Parlamentului următorul jurământ: „Jur să apăr drepturile și libertățile omului, să îndeplinesc cu bună-credință și imparțialitate atribuțiile de Avocat al poporului, călăuzindu-mă de Constituția Republicii Moldova, legile și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte,</p>	<p>Argumentele au fost expuse mai sus, la art. 2 alin. (2).</p>

	<p>internaționale la care Republica Moldova este parte, de principiile legalității, egalității, transparenței, echității sociale, democrației, umanismului, moralității, accesibilității după cum îmi dictează conștiința”.</p>	<p>de principiile legalității, egalității, transparenței, echității sociale, democrației, umanismului, accesibilității după cum îmi dictează conștiința”.</p>	
14.	Art. 11	<p>Completarea art. 11 cu alin. (3): Dispozițiile acestui articol nu ar trebui să fie interpretate în mod restrictiv în exercitarea mandatului Avocatului Poporului. După caz, Avocatul Poporului este împuternicit să elaboreze modalități și metode de lucru pentru a aborda diverse tipuri de încălcări a drepturilor omului în funcție de circumstanțe și necesități.</p>	<p>Considerăm că lista activităților pe care are Avocatul Poporului are dreptul de a le desfășura nu ar trebui să fie exhaustivă, dar să permită Avocatului Poporului să acționeze cum este necesar.</p>
15.	Art. 13 alin (4) Salarizarea Avocatul poporului se realizează în condițiile și în modul stabilit de legislație.	<p>Salarizarea Avocatul poporului se realizează la nivelul președintelui Curții Supreme de Justiție.</p>	<p>Cu privire la modul de salarizare a avocatului poporului (alin. 4 art. 12), este necesar de a se analiza oportunitatea ca acesta poate beneficia de aceeași retribuție ca Președintele Curții Supreme de Justiție pentru a da plus valoare poziției pe care urmează să o ia avocatul poporului în rândul autorităților. Această prevedere au fost susținute în cadrul ședințelor grupului de lucru organizate pe parcursul anului 2012, care în principiu au fost acceptate și nu au fost obiecții la acel moment.</p>
16.	Art. 14 alin (2) Revocarea din funcție a Avocatului poporului poate fi înaintată de cel puțin 1/3 din deputați. Hotărârea privind revocarea din funcție, se adoptă cu votul majorității deputaților aleși în baza raportului comisiei parlamentare speciale din membri ai Comisiei drepturile omului și relații interetnice și Comisiei juridice, numiri și imunități	<p>Art. 14 alin (2) urmează a fi modificat după cum urmează: Revocarea din funcție a Avocatului poporului poate fi înaintată de cel puțin 1/3 din deputați. Hotărârea privind revocarea din funcție, se adoptă cu votul a <u>2/3 din</u> deputați în baza raportului comisiei parlamentare speciale din membri ai Comisiei drepturile omului și relații interetnice și Comisiei juridice, numiri și imunități</p>	<p>Considerăm necesar majorarea numărului de deputați care ar vota pentru revocarea din funcție, respectiv un alt număr de deputați decât cel de la numire. Majorarea numărului de voturi pentru revocare este și o garanție că revocarea nu se va face în funcție de preferințele politice ale majorității parlamentare. Revocarea avocatului parlamentar de 2/3 din deputați au fost susținute în cadrul ședințelor grupului de lucru organizate pe parcursul anului 2012, care în principiu au fost acceptate și nu au fost obiecții la acel moment.</p>
17.	Art. 15 alin. (1)	Art. 15 alin. (1) urmează a fi modificat după cum	Până la versiunea expedită de MJ la 29 august 2013, în

	„Avocatul poporului este asistat în activitatea sa de doi adjuncți...”	urmează „Avocatul poporului este asistat în activitatea sa de <u>trei adjuncți...</u> ”	grupul de lucru se discuta despre 4 adjuncți. Considerăm că 4 adjuncți ar putea fi prea mulți, dar 3 sunt absolut necesari reieșind din sarcinile majore actuale ale instituției: un adjuncț ar fi responsabil de drepturile copilului, altul de prevenirea torturii și al treilea fie de persoanele cu dizabilități (dacă se acceptă propunerea PNUD-Moldova, pe care o susținem, cu privire la instituirea instituției Avocatului Poporului ca mecanism național independent pentru monitorizarea drepturilor persoanelor cu dizabilități). Instituirea unui număr de patru adjuncți ai avocatului parlamentar au fost susținute în cadrul ședințelor grupului de lucru organizate pe parcursul anului 2012, care în principiu au fost acceptate și nu au fost obiecții la acel moment.
18.	Art. 15 alin. (3) Poate fi adjuncț al Avocatului poporului persoana care întrunește condițiile prevăzute la art. 6.	În cazul în care nu se acceptă modificarea art. 6 alin. (1) lit. c), propusă mai sus - modificarea art. 15 alin. (3) după cum urmează: Poate fi adjuncț al Avocatului poporului persoana care întrunește condițiile prevăzute la art. 6, <u>cu excepția studiilor și experienței obligatorii în drept.</u>	Considerăm că nu este necesar ca și adjuncții să aibă studii și/sau experiență juridice. Altfel, instituția adjuncților avocatului poporului va deveni un quasi-procuror responsabil pe domeniul drepturilor omului, ceea ce este inacceptabil. Mai mult, această prevedere este inoportună în cazul în care avocatul poporului dorește ca unul din adjuncții săi să fie responsabil pe domeniul social unde cunoașterea jurisprudenței nu este absolut necesară.
19.	Art. 15 alin. (5) Concursul este organizat de către Avocatul poporului, cu respectarea prevederilor art. 7, alineatele (2)-(4) și (8). Avocatul poporului selectează candidații care corespund condițiilor de eligibilitate și îi prezintă Plenului Parlamentului.	Art. 15 alin. (5) urmează a fi modificat după cum urmează: Concursul este organizat de către Avocatul poporului, <u>care va crea o comisie specială pentru organizarea concursului din care vor face parte și reprezentanți ai societății civile cu o activitate de cel puțin 5 ani în domeniul drepturilor omului</u> , cu respectarea prevederilor art. 7, alineatele (2)-(4) și (8). Avocatul poporului selectează candidații care corespund condițiilor de eligibilitate și îi prezintă Plenului Parlamentului.	Propunem includerea unei Comisii pentru a exclude influența prea mare a Avocatului Poporului și pentru a crea condiții pentru un concurs transparent și bazat pe merite.
20.	Art. 16 alin. (4)	Art. 16 alin. (4) urmează a fi modificat după cum	Considerăm că adjuncțul avocatului poporului pentru

	În exercitarea mandatului adjunctul Avocatul poporului pentru protecția drepturilor copilului cooperează cu cetățenii, organizațiile necomerciale sau instituțiile și autoritățile publice cu activitate în domeniu.	urmează: În exercitarea mandatului adjunctul Avocatul poporului pentru protecția drepturilor copilului cooperează cu <u>orice persoană</u> , organizațiile necomerciale sau instituțiile și autoritățile publice cu activitate în domeniu.	protecția drepturilor copilului trebuie să colaboreze nu doar cu cetățenii dar și cu cetățenii străini, apatrizii sau persoanele care din anumite motive se află temporar sau pe o perioadă mai lungă de timp pe teritoriu RM (de ex. refugiații).
21.	Art. 22 alin. (1) În cazul când există informații veridice privind încălcarea în masă sau gravă a drepturilor și libertăților omului, în cazurile de o importanță socială deosebită sau în cazul când este necesar de a apăra interesele unor persoane ce nu pot folosi de sine stătător mijloacele juridice de apărare, Avocatul poporului este în drept să acționeze din proprie inițiativă.	<u>Excluderea cuvântului „veridice”</u> , textul fiind: În cazul când există informații privind încălcarea în masă sau gravă a drepturilor și libertăților omului, în cazurile de o importanță socială deosebită sau în cazul când este necesar de a apăra interesele unor persoane ce nu pot folosi de sine stătător mijloacele juridice de apărare, Avocatul poporului este în drept să acționeze din proprie inițiativă.	Includerea cuvântului „veridice” limitează activitatea Avocatului Poporului, solicitând acestuia să dovedească veridicitatea informațiilor. Or, în cazul încălcărilor în masă, veridicitatea informației se demonstrează deseori în instanță, și această condiție nu ar trebui să limiteze Avocatul Poporului și să constituie o barieră în preluarea cauzelor / activităților de către acesta.
22.	Art. 29 alin. (4) Raportul anual se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, pe site-ul Avocatului poporului și pe site-ul Parlamentului.	Art. 29 alin. (4) urmează a fi modificat după cum urmează <u>Sumarul</u> raportului anual se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, pe site-ul Avocatului poporului și pe site-ul Parlamentului.	Nu este oportun ca întreg raport anuale al CpDOM cu privire la respectarea drepturilor omului pentru anul precedent să fie publicat în Monitorul oficial atât timp cât rapoartele anuale pentru anii precedenți au un volum extrem de mare: 2008 – 94 pagini, 2009 – 190, 2010 – 271 pagini, 2011 – 244 pagini. 2012 – 189 pagini. Nu se pune la îndoială importanța constatărilor și recomandărilor formulate de avocații parlamentari pe fiecare domeniul privind apărarea și promovarea drepturilor fundamentale. Totuși, utilizarea resurselor financiare ale instituții pentru publicarea unui raport în Monitorul Oficial este nejustificat, odată ce acesta este publicat pe site-ul oficial al instituției ombudsmanului. Mai mult, în fiecare an raportul anual este publicat pe suport material și distribuit instituțiilor și organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale naționale și internaționale. Din aceste considerente, publicarea sumarului și nu a întregului raport ar fi o soluție optimală în acest caz.
23.		Introducerea unei noi prevederi - Art. 29 alin. 1/1 <u>Anterior termenului indicat la alin. (1) Avocatul</u>	Avocatul poporului nu este o instituție publică clasică, deși este una independentă. Odată ce activitatea acestuia

		<u>poporului va publica raportul pentru dezbateri opiniei publice.</u>	cuprinde domeniul drepturilor omului, publicarea spre dezbateri a raportului anual al avocatului poporului va acorda o valoare adăugată imaginii și vizibilității acesteia. Evident, eventualele propuneri și recomandări pe care avocatul poporului le primi de la persoanele interesante, nu vor fi obligatorii. Oportunitatea publicului de a propune sau recomanda este un argument în favoarea redenumirii „avocatului parlamentar” în „avocatul poporului”, denumire pe care trebuie să o merite. Mai mult, prin includerea unei asemenea prevederi se va exclude orice eventual comentariu că societatea civilă nu ar participa în procesul de activitate al Avocatului Poporului sau oficiului acestuia. Această recomandare a fost susținută inclusiv de Subcomitetul pentru acreditări al Comitetului coordonator internațional pentru instituțiile naționale de promovare și protecție a drepturilor omului în 2009, când CpDOM a fost acreditat cu statutul „B” - nu corespunde pe deplin Principiilor de la Paris, adoptate prin Rezoluția Comisiei pentru Drepturile Omului nr. 1992/54 și rezoluția Asambleii Generale ale ONU nr. 48/134 din 1993.
24.	Art. 31 alin. (2) Membrii Consiliului efectuează vizite periodice sau inopinate în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate, plasate la dispoziția unui organ de stat sau la indicația acestuia, sau cu acordul ori consimțământul său tacit.	Art. 31 alin. (2) urmează a fi modificat după cum urmează: Art. 31 alin. (2) Membrii Consiliului efectuează vizite periodice sau inopinate în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate, <u>conform prevederilor art. 11 alin. (1) lit. h) și alin. (2).</u>	Pentru a asigura accesul membrilor în toate instituțiile în care s-ar putea afla persoane private de libertate.
25.	Art. 31 alin. (4) lit. a) drepturile prevăzute în articolul 11 alin. (1) lit. i)–n);	Art. 31 alin. (4) lit. a) urmează a fi modificat după cum urmează: <u>drepturile prevăzute în articolul 11 alin. (1) lit. h)–p);</u>	Probabil această prevedere reprezintă o greșală tehnică. În legea în vigoare membrii Consiliului consultativ au dreptul de a avea vizite în orice loc de detenție, ceea ce este exclus în prezentul proiect.
26.		<u>Introducerea a două litere noi la art. 31 alin. (4), care va avea următorul conținut:</u> <u>(d) să aibă acces neînsoțit și fără impedimente la</u>	Introducerea acestui articol va fi în corespundere cu recomandările Comitetului ONU împotriva torturii în urma evaluării implementării de către Republica Moldova a

		<p><u>toate sectoarele din cadrul tuturor locurilor unde persoanele sunt private de libertate, fără oricare formă de notificare în prealabil. Aceasta include posibilitatea de examinare, la cerere, registrele ce țin de detenție, inclusiv registrele medicale, luând în considerație în modul cuvenit drepturile persoanelor cointeresate.</u></p> <p><u>(e) să intenteze procese disciplinare împotriva colaboratorilor care împiedică accesul liber al tuturor persoanelor care realizează vizite sub egida Protocolului Opțional la Convenția ONU împotriva Torturii la toate locurile unde persoanele sunt private de libertate, sau le neagă în orice alt mod accesul privat și confidențial la deținuți, le restricționează posibilitatea de a revizui și copia registrele și alte documente relevante, sau interferează în orice alt mod cu îndeplinirea funcțiilor lor.</u></p>	<p>Convenției ONU împotriva Torturii din noiembrie 2009 și implementarea uniformă a Protocolului Opțional la Convenție, ratificat de Republica Moldova.</p>
27.	<p>Art. 32 alin. (1) - Din componența Consiliului fac parte 9 membri. Avocatul poporului și adjuncții acestuia sînt membri de drept. Ceilalți membri sunt reprezentanți ai societății civile care sunt selectați în bază de concurs și numiți în</p>	<p>Art. 32 alin. (1) – excluderea frazei „Avocatul poporului și adjuncții acestuia sînt membri de drept.” Art. urmează a fi modificat după cum urmează</p> <p><u>Din componența Consiliului fac parte 9 membri. Un adjunct al Avocatului poporului este membru de drept.</u></p>	<p>În cazul în care se menține prevederea ca membri de drept a Avocatului poporului și a doi adjuncți ai acestuia, atunci numărul reprezentanților societății civile urmează a fi crescut și, respectiv, numărul întregului Consiliu, altfel nu este clară reducerea membrilor reprezentanți ai societății civile.¹</p>

¹ În contextul actual, Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului consultativ de prevenire a torturii și relexelor tratamente stabilește o componență numerică de 11 persoane, unul dintre care este Avocatul Parlamentar. Reiese că la moment, numărul reprezentanților societății civile se reduce de la 10 persoane (Legea nr. 1349 din 17.10.1997) la 7 persoane (proiectul de lege), ceea ce constituie o reducere numerică substanțială și disproporțională în contextul în care membru și președinte al Consiliului este avocatul poporului iar membrul din oficiu al Consiliului este și avocatul pentru protecția drepturilor. Lipsa sau incapacitatea de adoptare a hotărârilor ca urmare a situației actuale ale Consiliului Consultativ (constatată la ședința din 27.12.2012) nu poate fi pusă în sarcina membrilor care își exercită atribuțiile sau neanunțarea Comisiei Parlamentare pentru drepturile omului și relații interetnice despre incapacitatea sau cererile de revocare din calitatea de membru al Consiliului.

Mai mult, în perioada 2008 – 2012 s-au majorat constat numărul vizitelor¹ în cele peste 70 de locuri de detenție¹. Unele locuri de detenție nu au fost vizitate de loc sau nu au fost vizitate pe parcursul anilor 2011 – 2012.

Astfel, existența a 9 membri (un avocat al poporului, un avocat pentru protecția drepturilor copilului și 7 membri ai societății civile) nu vor putea acoperi monitorizarea locurilor de detenție din țară pe instituții specializate.

În ultimă instanță, rămânerea la același număr al reprezentanților societății civile (10 membri) nu va afecta semnificativ bugetul de stat:

– 10 membri x 0,1 salariu mediu pe economie = Un salariu mediu lunar pe economie,

	funcție de către Comisia parlamentară pentru drepturile omului și relații interetnice cu respectarea prevederilor art. 7 alin. (2)-(6) și art. 34 din prezenta lege.	<u>Ceilalți membri sunt reprezentanți ai societății civile care sunt selectați în bază de concurs și numiți în funcție de către Comisia parlamentară pentru drepturile omului și relații interetnice cu respectarea prevederilor art. 7 alin. (2)-(6) și art. 34 din prezenta lege. La ședințele Consiliului Consultativ pot participa Avocatul poporului sau ceilalți adjuncții acestuia.</u>	
28.	Art. 32 alin. (2) Avocatul poporului este președintele Consiliului.	Art. 31 alin. (2) urmează a fi modificat după cum urmează <u>Președintele Consiliului este ales de membrii săi prin votul majorității. Pentru îndeplinirea sarcinilor în conformitate cu prezenta lege, Președintele Consiliului va primi o indemnizație echivalentă cu 75% din salariul adjunctului avocatului poporului, calculată în baza salariului mediu lunar pe economie valabil pentru anul respectiv.</u> Sau, alternativ: <u>Unul din adjuncții Avocatului Poporului este desemnat președintele Consiliului.</u>	Alegerea președintelui de membrii săi ar elimina confuzia între Consiliu și Avocatul Poporului, și ar constitui o garanție suplimentară de independență a Consiliului. Excluderea capacității Avocatului Poporului ca fiind de drept președinte al Consiliului ar exclude confuzia dintre mandatul acestuia în calitate de Avocat al Poporului și cel de președinte al Consiliului. Înzestrarea Consiliului Consultativ cu autonomia de a-și alege propriul președinte ar oferi un anumit echilibru în eventualul control pe care Avocatul poporului l-ar putea exercita asupra Consiliului. Bineînțeles, ar putea să se întâmple ca el/ea să devină președinte ales de membrii MNPT, dacă așa vor dori membrii acestuia. Confuzia între mandate a planat în cadrul fiecărei componente ale Consiliului Consultativ de la crearea acestuia. La acest capitol, în noiembrie 2009 Comitetul ONU împotriva torturii în urma evaluării implementării de către Republica Moldova a Convenției ONU împotriva Torturii, a stabilit făcut recomandări pentru clarificarea acestor două funcții. ² Recomandările menționate mai sus urmau să fie implementate la un an de la elaborarea acestora.

– Un salariu mediu lunar pe economie x 12 luni = 12 salarii medii lunare pe economie,

– 12 salarii medii lunare pe economie x 3.850 MDL (salariul mediu lunar pe economie pentru anul 2013) = 46.200 MDL (aproximativ 3.760 dolari SUA / 2.630 EUR).

² "Comitetul constată cu îngrijorare existența unor constrângeri legislative și logistice serioase care împiedică funcționarea efectivă a Mecanismului național de Prevenire constituit sub egida Protocolului Opțional la Convenția împotriva torturii și altor pedepse și tratamente crude, inumane sau degradante. Comitetul își exprimă o preocupare specifică referitor la lipsa de claritate cu privire la constituirea Mecanismului național de Prevenire (art. 2, 11 și 16).

Statul-parte trebuie să clarifice constituirea Mecanismului național de Prevenire, precum și să fortifice independența și capacitățile avocaților parlamentari și a Mecanismului național de Prevenire, inclusiv cele ale Consiliului său de Consultativ, în domeniul realizării vizitelor regulate și ne-anunțate în locurile de detenție. În special, statul-parte trebuie:

			Argumentele sus- indicate au fost susținute și adresate Ministerului Justiției de echipa proiectului „Atlasul Torturii” ³ în cadrul ședințelor organizate pe parcursul anului 2012, care în principiu au fost acceptate la acel moment. Suntem conștienți de faptul că prevederea posibilității alegerii Președintelui Consiliului de către membrii acestuia ar ridica cheltuielile instituției. De aceea, în cazul în care acestea nu pot fi acceptate, propunem ca soluție alternativă desemnarea unuia din adjuncții Avocatului Poporului în calitate de Președinte al Consiliului.
29.	Art. 32 alin. (4) Mandatul membrului Consiliului este de 5 ani.	Art. 32 alin. (4) urmează a fi modificat după cum urmează: <u>Mandatul membrului Consiliului este de 3 ani.</u> sau <u>Mandatul membrului Consiliului este de 4 ani.</u>	Considerăm oportun micșorarea perioadei mandatului membrilor Consiliului. Stabilirea unui termen de 3 sau 4 ani, este în măsură de a asigura o continuitate, rotație dar și asigurarea că membrii nu vor aplica pentru calitatea de membru sau nu vor părăsi Consiliul din considerentul unui termen de 5 ani ale mandatului său.
30.	Art. 35 alin. (1) Calitatea de membru al Consiliului încetează la expirarea mandatului, urmare a depunerii cererii, revocării sau în caz de deces.	Prevederile art. 35 alin. (1) urmează a fi modificat, după cum urmează: <u>Calitatea de membru al Consiliului încetează la expirarea mandatului, urmare a depunerii cererii, revocării, în caz de deces sau survenirii incompatibilităților menționate la art. 34 lit. b) - g)</u>	
31.	Art. 38 alin. (4) „Rapoartele referitor la vizite sunt adoptate de Consiliu...”	Art. 38 alin. (4) „Rapoartele referitor la vizite sunt <u>aprobat</u> e de Consiliu...”	Credem oportun ca la ședința Consiliului ceilalți membri să aprobe raportul și nicidecum să-l adopte. Nu credem că este oportun ca membrii care nu au participat la vizita de monitorizare să fie în drept de a da indicații sau condiționa adoptarea raportului odată ce nu a fost prezent la această vizită. Ori, prin lipsa unei asemenea prevederi, activitatea membrilor Consiliului de fapt este una subminată iar membrii vor avea o dependență față de resurse pe care le va considera necesar de alocat Avocatul Poporului.

(a) să clarifice prevederile legale în legătură cu drepturile membrilor Mecanismului național de Prevenire vizând realizarea vizitelor regulate și ne-anunțate în locurile de detenție, fără restricții și de a asigura ca toți membrii Consiliului Consultativ să se bucure de statut egal drept parte a Mecanismului național preventiv pentru a-i acorda posibilitatea de a-și îndeplini pe deplin rolul de mecanism de Prevenire a torturii...”

³ Institutul pentru Drepturile Omului „Ludwig Boltzmann” (Austria), Centrul de Resurse Juridice din Moldova și Institutul de Reforme Penale.

32.		Instituirea mecanismului independent de monitorizare a drepturilor persoanelor cu dizabilități prin intermediul instituției Avocatului poporului.	Considerăm oportună instituirea mecanismului și instituirea unui mecanism similar celui de prevenire a torturii. Unul din adjuncții Avocatului Poporului ar putea fi desemnat responsabil de acest domeniu.
33.	Sintagma Avocatul poporului / Avocat al poporului	De scris ambele cuvinte cu prima literă majusculă: Avocatul Poporului / Avocat al Poporului	Considerăm că este mai comod de utilizat sintagma cu primele litere majuscule, pentru a diferenția eventual de avocați.
34.	Art. 45. Avocații parlamentari numiți conform procedurilor stabilite în Legea nr. 1349-XIII din 17 octombrie 1997 cu privire la avocații parlamentari vor exercita funcțiile pînă la expirarea mandatului.	Art. 45 urmează a fi completat cu fraza. <u>Avocații parlamentari a căror mandat nu va fi finalizat la intrarea în vigoare a prezentei legi și la alegerea Avocatului Poporului, își vor continua mandatul activând în colaborare cu noul Avocat al Poporului. Sarcinile de lucru vor fi stabilite de Avocatul Poporului.</u>	Pentru a clarifica rolul și relația între avocații parlamentari ai căror mandat va continua și Avocatul Poporului nou ales.